

Anonymiseret version

Oversættelse

C-665/23 – 1

Sag C-665/23

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

9. november 2023

Forelæggende ret:

Cour de cassation (Frankrig)

Afgørelse af:

8. november 2023

Appellant:

IL

Indstævnt:

Veracash SAS

[Udelades]

IL [udelades] har iværksat kassationsappel til prøvelse af dom afsagt den 3. januar 2022 af Cour d'appel de Paris (appeldomstolen i Paris) [udelades] i sagen mod kassationsindstævnte, selskabet Veracash [udelades].

Appellanten har fremsat to kassationsanbringender til støtte for sin appel.

[Udelades]

[processuelle bemærkninger]

De faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

- 1 Ifølge den appellerede dom [udelades] havde selskabet Veracash, hvor IL havde åbnet en indlånskonto i guld, den 24. marts 2017 fremsendt et nyt hæve- og

betalingskort til hans adresse. IL anlagde sag mod selskabet Veracash med påstand om tilbagebetaling og tilkendelse af erstatning, idet han gjorde gældende, at han hverken havde anmodet om eller modtaget dette kort, og at der fra den 30. marts til den 17. maj 2017 var foretaget daglige hævnings på hans konto, som han ikke havde givet tilladelse til.

- 2 IL fik ikke medhold i første instans eller i appelsagen, hvilket navnlig begrundedes med, at han ikke kunne påberåbe sig bestemmelserne i artikel L. 133-18 i code monétaire et financier (lov om monetære og finansielle anliggender), eftersom han ikke »snarest muligt« og »straks« havde underrettet selskabet Veracash om de omtvistede transaktioner.

Relevante retsfor skrifter

- 3 De relevante retsfor skrifter er dem, der var gældende på tidspunktet for de omtvistede hævnings, dvs. fra den 30. marts til den 17. maj 2017.

Direktiv 2007/64/EF af 13. november 2007

- 4 Direktiv 2007/64/EF af 13. november 2007 om betalingstjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 97/7/EF, 2002/65/EF, 2005/60/EF og 2006/48/EF og om ophævelse af direktiv 97/5/EF bestemmer følgende i artikel 56 med overskriften »Brugerens forpligtelser hvad angår betalingsinstrumenter«:

»1. Brugeren af betalingstjenester, som er berettiget til at anvende et betalingsinstrument, har følgende forpligtelser:

- a) anvende betalingsinstrumentet i henhold til betingelserne for udstedelse og brug af betalingsinstrumentet, og
- b) snarest muligt underrette udbyderen af betalingstjenester eller den instans, som denne har udpeget, når han bliver opmærksom på tab, tyveri eller uberettiget tilegnelse eller anden uautoriseret brug af betalingsinstrumentet.

2. Med henblik på stk. 1, litra a), skal brugeren af betalingstjenester, så snart han modtager et betalingsinstrument, navnlig træffe alle nødvendige foranstaltninger til at beskytte dets personaliserede sikkerhedsfeatures.«

- 5 Dette direktivs artikel 58 med overskriften »Underretning om uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner« fastsætter:

»For at kunne kræve tilbagebetaling af en transaktion skal brugeren af betalingstjenester underrette sin udbyder af betalingstjenester snarest muligt efter at have konstateret uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner, der giver anledning til krav, herunder krav som omhandlet i artikel 75, og ikke senere end 13 måneder efter debiteringsdatoen, medmindre udbyderen af betalingstjenester, hvor det er relevant, ikke har meddelt oplysningerne om den

pågældende betalingstransaktion eller stillet dem til rådighed i overensstemmelse med afsnit III.«

6 Samme direktivs artikel 60 med overskriften »Udbyderens ansvar for uautoriserede betalingstransaktioner« lyder således:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at betalernes udbyder af betalingstjenester med forbehold af artikel 58 i tilfælde af en uautoriseret betalingstransaktion straks tilbagebetaler betaleren beløbet for den uautoriserede betalingstransaktion og, hvor det er relevant, fører den debiterede betalingskonto tilbage til den situation, der ville have været gældende, hvis den uautoriserede betalingstransaktion ikke var blevet gennemført.

2. Yderligere økonomisk godtgørelse kan fastsættes i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse på aftalen mellem betaleren og dennes udbyder af betalingstjenester.«

7 Det nævnte direktivs artikel 61 med overskriften »Betalernes ansvar for uautoriserede betalingstransaktioner« fastsætter:

»1. Uanset artikel 60 skal betaleren dække tab i forbindelse med enhver uautoriseret betalingstransaktion på højst 150 EUR, der skyldes brug af et tabt eller stjålet betalingsinstrument eller, hvis betaleren har undladt at beskytte de personaliserede sikkerhedsfeatures, uberettiget tilegnelse af et betalingsinstrument.

2. Betaleren skal dække alle tab som følge af uautoriserede betalingstransaktioner, hvis de skyldes en svigagtig handling eller manglende opfyldelse af en eller flere af hans forpligtelser i henhold til artikel 56 ved forsæt eller grov forsømmelse. I sådanne tilfælde finder maksimumbeløbet i stk. 1 i nærværende artikel ikke anvendelse.

3. I de tilfælde, hvor betaleren ikke har optrådt svigagtigt eller med forsæt har undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til artikel 56, kan medlemsstaterne begrænse det i stk. 1 og 2 i nærværende artikel omhandlede ansvar under hensyntagen til navnlig arten af betalingsinstrumentets personaliserede sikkerhedsfeatures og de omstændigheder, under hvilke det blev tabt, stjålet eller uberettiget tilegnet.

4. Betaleren skal ikke dække økonomiske følger af brug af et tabt, stjålet eller uberettiget tilegnet betalingsinstrument, efter at der er sket underretning i overensstemmelse med artikel 56, stk. 1, litra b), undtagen hvis betaleren har optrådt svigagtigt.

5. Hvis udbyderen af betalingstjenester ikke træffer egnede foranstaltninger til på alle tidspunkter at kunne modtage underretning om tabte, stjålede eller uberettiget tilegnede betalingsinstrumenter som anført i artikel 57, stk. 1, litra c),

hæfter betaleren ikke for de økonomiske følger af brug af betalingsinstrumentet, undtagen hvis han har handlet svigagtigt.«

National ret

8 Direktiv 2007/64 er blevet gennemført i national ret ved ordonnance n° 2009-866 du 15 juillet 2009 relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (bekendtgørelse nr. 2009-866 af 15.7.2009 om betingelserne for levering af betalingstjenester og oprettelse af betalingsinstitutter), som bl.a. har indsat artikel L. 133-17, L. 133-18, L. 133-19 og L. 133-24 i lov om monetære og finansielle anliggender, gengiver bestemmelserne i direktivets artikel 56, 58, 60 og 61.

9 I henhold til artikel L. 133-17, afsnit I, i lov om monetære og finansielle anliggender skal »brugeren af betalingstjenester [...] snarest muligt [underrette] udbyderen af betalingstjenester eller den instans, som denne har udpeget, når han bliver opmærksom på tab, tyveri eller uberettiget tilegnelse eller anden uautoriseret brug af betalingsinstrumentet eller de dertil knyttede data, med henblik på at spærre instrumentet«.

10 Denne lovs artikel L. 133-18 fastsætter:

»Hvis brugeren har givet underretning om en uautoriseret betalingstransaktion på de betingelser, der er fastsat i artikel L. 133-24, skal betalerens udbyder af betalingstjenester straks tilbagebetale betaleren beløbet for den uautoriserede betalingstransaktion og, hvor det er relevant, føre den debiterede konto tilbage til den situation, der ville have været gældende, hvis den uautoriserede betalingstransaktion ikke var blevet gennemført.

Betaleren og dennes udbyder af betalingstjenester kan ved aftale fastsætte yderligere godtgørelse.«

11 Samme lovs artikel L. 133-19 har følgende ordlyd:

»I. – I tilfælde af en uautoriseret betalingstransaktion, der skyldes tab eller tyveri af betalingsinstrumentet, skal betaleren, indtil der er sket underretning i overensstemmelse med artikel L. 133-17, dække tab i forbindelse med anvendelsen af dette instrument med op til 150 EUR.

Betaleren har imidlertid intet ansvar for en uautoriseret betalingstransaktion, der foretages uden brug af den personaliserede sikkerhedsfeature.

II. – Betaleren har intet ansvar, hvis den uautoriserede betalingstransaktion er gennemført ved uberettiget tilegnelse af betalingsinstrumentet eller de dertil knyttede data uden betalerens vidende.

Betaleren har heller intet ansvar for forfalskning af betalingsinstrumentet, hvis betaleren var i besiddelse af sit instrument på tidspunktet for den uautoriserede betalingstransaktion.

III. – Medmindre betaleren har handlet svigagtigt, hæfter han ikke for de økonomiske følger, hvis udbyderen af betalingstjenester ikke træffer egnede foranstaltninger til at kunne modtage underretning med henblik på at spærre betalingsinstrumentet i overensstemmelse med artikel L. 133-17.

IV. – Betaleren skal dække alle tab som følge af uautoriserede betalingstransaktioner, hvis de skyldes, at han har begået en svigagtig handling eller ikke har opfyldt de forpligtelser, der er nævnt i artikel L. 133-16 og L. 133-17, ved forsæt eller grov forsømmelse.«

12 Endelig har den nævnte lovs artikel L. 133-24 følgende ordlyd:

»Brugeren af betalingstjenester underretter snarest muligt sin udbyder af betalingstjenester om en uautoriseret eller fejlbehæftet betalingstransaktion og ikke senere end 13 måneder efter debiteringsdatoen, idet underretningen ellers anses for forældet, medmindre udbyderen af betalingstjenester ikke har meddelt brugeren oplysningerne om den pågældende betalingstransaktion eller stillet dem til rådighed for vedkommende i overensstemmelse med afsnit I, kapitel IV, i bog III.

Hvis brugeren ikke er en fysisk person, der handler i ikke-erhvervsmæssigt øjemed, kan parterne beslutte at fravige bestemmelserne i denne artikel.«

Bedømmelse af anbringenderne

Det andet anbringendes første led

Anbringendets ordlyd

13 IL har gjort gældende, at Cour d'appel (appeldomstolen) med urette fastslog, at selskabet Veracash ikke skulle returnere guld svarende til 794,513 g til ham eller udbetale dets værdi i euro til ham, og i øvrigt frifandt dette selskab, selv om »brugeren af betalingstjenester snarest muligt skal underrette sin udbyder af betalingstjenester om en uautoriseret eller fejlbehæftet betalingstransaktion og ikke senere end 13 måneder efter debiteringsdatoen, idet underretningen ellers anses for forældet, medmindre udbyderen af betalingstjenester ikke har meddelt brugeren oplysningerne om den pågældende betalingstransaktion eller stillet dem til rådighed [udelades]; Cour d'appel (appeldomstol) i det foreliggende tilfælde fandt, at IL ikke kunne påberåbe sig bestemmelserne i artikel L. 133-18 i lov om monetære og finansielle anliggender, for så vidt som brugeren af betalingstjenester »snarest muligt« og »straks« skal underrette udbyderen om en uautoriseret betalingstransaktion, og IL ikke havde godtgjort, at han havde opfyldt

denne forpligtelse, idet han havde sendt en klageformular til selskabet Veracash den 23. maj 2017, hvilket var næsten to måneder efter den første omtvistede hævnning, og brugeren af et betalingskort har 13 måneder regnet fra debiteringsdatoen til at foretage denne underretning; og Cour d'appel (appeldomstol) ved at fastslå dette tilsidesatte artikel L. 133-24 i lov om monetære og finansielle anliggender, som affattet før bekendtgørelse nr. 2017-1252 af 9. august 2017«.

Domstolens svar

Formaliteten med hensyn til anbringendet

14 [Udelades]

15 [Udelades]

16 Anbringendet kan [udelades] antages til realitetsbehandling.

Spørgsmålet om, hvorvidt anbringendet er begrundet

17 Sagens afgørelse afhænger af, om en udbyder af betalingstjenester kan nægte at tilbagebetale beløbet for en uautoriseret transaktion, når betaleren ganske vist har underrettet udbyderen om denne transaktion inden for 13 måneder efter debiteringsdatoen, men betaleren har været længe om at gøre det uden at have handlet forsætligt eller groft forsømmeligt.

18 Appellanten, [IL], har principalt gjort gældende, at brugeren af en betalingstjeneste har 13 måneder regnet fra debiteringsdatoen til at foretage underretningen.

19 Indstævnte, selskabet Veracash, har hertil anført, at grunden til, at lovgiver i artikel L. 133-24 i lov om monetære og finansielle anliggender bestemte, at brugeren snarest muligt skal underrette udbyderen om en uautoriseret transaktion, men fastsatte en frist på 13 måneder, var, at lovgiver ønskede at fastsætte en dobbelt frist, og at fristen på 13 måneder er en absolut frist. Selskabet har tilføjet, at det i betragtning af sagens alvor følger af denne bestemmelses opbygning, at brugeren af tjenestesten, skal reagere straks, når vedkommende bliver opmærksom på en uregelmæssighed, ved at underrette sin udbyder om denne uregelmæssighed.

20 De bestemmelser i lov om monetære og finansielle anliggender, der finder anvendelse på sagen, skal fortolkes i overensstemmelse med de artikler i direktiv 2007/64, som de gennemfører.

21 Cour de cassation (kassationsdomstol) har konstateret, at en ordlydsfortolkning af artikel 58 i direktiv 2007/64, således som Cour d'appel (appeldomstol) har fastslået, kan pege i retning af, at udbyderen af en betalingstjeneste med rette kan nægte at tilbagebetale beløbet for en uautoriseret betalingstransaktion, alene fordi brugeren af betalingstjenesten har været længe om at underrette udbyderen

herom, selv om det er sket inden for fristen på 13 måneder. Den har bemærket, at en sådan fortolkning finder støtte i 31. betragtning til dette direktiv, hvoraf det fremgår dels, at »[f]or at kunne kræve tilbagebetaling af en transaktion skal brugeren af betalingstjenester underrette sin udbyder af betalingstjenester snarest muligt efter at have konstateret uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner, der giver anledning til krav«, dels at »[m]ed henblik på at reducere risiciene for og konsekvenserne af uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner, bør brugeren af betalingstjenester snarest muligt orientere udbyderen af betalingstjenester om eventuelle indsigelser, der gøres mod betalingstransaktioner, som angiveligt er uautoriserede eller fejlbehæftede [...] Hvis brugeren af betalingstjenester overholder denne underretningsfrist, bør han kunne påberåbe disse krav, så længe forældelsesfristen ikke er overskredet i henhold til national ret.«

- 22 En sådan fortolkning kan imidlertid være vanskelig at forene med artikel 61, stk. 2, i direktiv 2007/64, hvoraf det fremgår, at betaleren ikke dækker alle tab som følge af uautoriserede betalingstransaktioner, og at han med andre ord kun fortaber retten til tilbagebetaling, hvis han navnlig ved forsæt eller grov forsømmelse har undladt at opfylde en eller flere af sine forpligtelser i henhold til samme direktivs artikel 56, heriblandt forpligtelsen til snarest muligt at underrette udbyderen af betalingstjenester om tab, tyveri eller uberettiget tilegnelse eller anden uautoriseret brug af betalingsinstrumentet. Når udbyderen af betalingstjenester under alle omstændigheder ikke har pligt til at tilbagebetale beløbet for en uautoriseret betalingstransaktion til betaleren, hvis betaleren har underrettet udbyderen for sent herom, har det nemlig ingen betydning, om den forsinkede underretning var forsætlig eller udtryk for grov forsømmelse.
- 23 I forbindelse med fortolkningen af artikel 58 i direktiv 2007/64 i dom af 2. september 2021, CRCAM (C-337/20, præmis 36), fastslog Den Europæiske Unions Domstol, at »en bruger, som ikke har underrettet udbyderen af betalingstjenester om en uautoriseret transaktion inden for 13 måneder efter debiteringen heraf, ikke kan drage udbyderen til ansvar, herunder på grundlag af de almindelige regler, og følgelig ikke kan opnå tilbagebetaling af denne uautoriserede transaktion«, men den tog ikke stilling til, hvilke konsekvenser det har, at betaleren ikke opfylder forpligtelsen til at underrette sin udbyder af betalingstjenester snarest muligt efter at have konstateret en uautoriseret betalingstransaktion.
- 24 Selv om Cour de cassation (kassationsdomstol) er opmærksom på, at det er vigtigt at opmuntre betaleren til at udvise omhu i forbindelse med underretning af udbyderen af betalingstjenester, har den anført, at EU-lovgiver henset til artikel 61, stk. 2, i direktiv 2007/64 ikke synes at have ønsket at pålægge sanktioner for alle forsinkelser uanset omstændighederne ved betalerens fortabelse af enhver ret til tilbagebetaling. Cour de cassation (kassationsdomstol) er tilbøjelig til at fortolke dette direktiv således, at den omstændighed, at betaleren, medmindre vedkommende har optrådt svigagtigt eller underrettet udbyderen af betalingstjenester efter udløbet af fristen på 13 måneder, har været længe om at

underrette denne udbyder om tab, tyveri eller uberettiget tilegnelse eller anden uautoriseret brug af betalingsinstrumentet, ikke berører betalerens ret til godtgørelse af tab som følge af uautoriserede transaktioner, som en hurtigere underretning ikke kunne have forhindret, og at betaleren kun må fortabe retten til godtgørelse af tab som følge af uautoriserede transaktioner, som en hurtigere underretning kunne have forhindret, såfremt den forsinkede underretning var forsætlig eller udtryk for grov forsømmelse fra betalerens side.

- 25 Da det ikke er umiddelbart indlysende, hvordan artikel 56, 58, 60 og 61 i direktiv 2007/64 skal fortolkes, er det nødvendigt at udsætte sagen og forelægge Domstolen de præjudicielle spørgsmål, der er gengivet i denne doms konklusion.

PÅ GRUNDLAG AF DISSE PRÆMISSER og

under henvisning til artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

FORELÆGGER Cour de Cassation (kassationsdomstol) følgende præjudicielle spørgsmål for Den Europæiske Unions Domstol:

1. Skal artikel 56, 58, 60 og 61 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/64/EF af 13. november 2007 om betalingstjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 97/7/EF, 2002/65/EF, 2005/60/EF og 2006/48/EF og om ophævelse af direktiv 97/5/EF fortolkes således, at betaleren fortaber retten til tilbagebetaling af beløbet for en uautoriseret transaktion, når vedkommende har været længe om at underrette udbyderen af betalingstjenester om den uautoriserede betalingstransaktion, selv om dette er sket inden for 13 måneder regnet fra debiteringsdatoen?
2. Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, er fortabelsen af betalerens ret til tilbagebetaling da betinget af, at den forsinkede underretning var forsætlig eller udtryk for grov forsømmelse fra betalerens side?
3. Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, har betaleren da fortabt retten til tilbagebetaling af samtlige uautoriserede transaktioner eller kun af de transaktioner, der kunne have været forhindret, hvis underretningen var sket hurtigere?

[Udelades]